NĂM THỨ MƯỜI MỘT : — SỐ THỨ 1798 MỖI SỐ : 0$02 NGÀY THỨ BA 18 MARS 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N°896

	HANOI						
	Mỗi số bán tại hàng sách và báo lẻ	Người cam đoan nhà	Các nơi ngoài tỉnh	Mandat-poste Trung-kỳ và Nam-kỳ	Mandat-poste Bắc-Phần và các nước ngoài	Ngoại-quốc
Một năm. .	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	9$00
Các làng và						
Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng. .	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	4.50
Ba tháng. .	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	2.25
Một tháng. .	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	0.75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 2 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 = 065 de large.

1re page
- Une seule insertion. . . . . 0$ 80 le c/m
- Par contrat annuel
- Par centimètre et par insertion. . . . . 0$ 18 le c/m

Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$ 80 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Việc giá-thú của ta ngày nay

Trong đời người việc giá thú cũng là một việc rất quan hệ, vì thân người đàn bà gặp hay hay gặp dở cũng từ ngày bước chân về nhà chồng trở đi, mà gia đạo của người đàn ông được yên vui hay phải đảo điên cũng là vì lấy được vợ hiền hay gặp phải vợ đốn. Cho nên vẫn vì thân người đàn bà như hạt mưa sa và hay cho là người đàn ông nên cửa nên nhà là bởi nhờ được nội tướng giỏi.

Lấy vợ kén tông, lấy chồng kén giống, việc kén chọn nói giống xưa nay là bởi thế; vì con nhà tông chẳng giống lông cũng giống cánh, trứng rồng nở ra liu diu cũng ít khi. Việc kén chọn về trước đều thế cả, cho nên giai nhà thì lễ không bởi ăo vải mà không lấy được vợ con nhà sang, gái nhà trâm-anh không vì quần nâu mà đến nỗi ế ẩm.

Nhưng nay phong hóa mỗi ngày một suy đổi thì việc kén chọn cũng mỗi ngày một cẩu thả. Sự kén chọn mới đứng hờ đối-vô hình bằng cái thanh giá chỉ ra một nhà đối với một nhà hầu như không có nữa, chỉ thấy những sự kén chọn mộn đăng hộ đối bừa hình bằng khối hoàng-kim thôi.

Ấy cha mẹ dựng vợ gả chồng cho con thì phần nhiều kén chọn như thế, còn trai gái mà được quyền tự kén thì đức hạnh cũng hình như không đáng kể đến mà phần nhiều chỉ biết kén về những cái bề ngoài.

Tứ cha mẹ người con giai, người con gái cho đến người con giai, người con gái mỗi người đều có một cái thiên, cho nên đàn cầm sắt thường lắm khi đứt dây, đạo cương thường lại càng dễ đảo ngược.

Sự liêm sỉ đời bây giờ thực ít người biết đến, bao nhiêu những cái xấu-xa, những cái đem mặt, người thuở trước không dong được thì đời bây giờ thường dong. Bởi vậy, lắm khi mẹ thập thành mà có của, con gái cũng lấy được chồng sang, bố giàu dâm mà phong lưu con giai cũng lấy được vợ khá; giai vô lại miễn kiếm được tiền là lấy được vợ giỏi, gái giang hồ miễn có sắc là kiếm được chồng trươm. Có của nên ông, tiền không bỏ đi, đi lên bà cũng lấm! bà xuống mụ thiêu chi. Ngọc lẫn đá, vàng lẫn thau, lừa lọc mấy người biết của.

Ôi! thiên tiên nguyệt lão có lẽ cũng phải theo cái khuynh hướng của trần thế mà xe tơ: tơ vàng, tơ đỏ, tơ nhện, tơ tằm, dẫu đều gọi là tơ, nhưng cũng phải tùy mỗi mà xe chỉ. Cái quyền độc nhất của ông thường bây giờ cũng có giảm, ông cũng phải tùy cơ ứng biến biết sao!

Song cái phong-hội bây giờ thế thì việc giá-thú tất nhiên cũng phải xoay đến thế, cái đó có lẽ cũng là sự tự nhiên, duy chỉ có một điều đáng nhận cho trường là dẫu thế nào thì ở nước ta sự nhầm trong việc kết hôn vẫn ít hại bởi bổ mẹ người con giai, người con gái hơn là bởi người con giai, người con gái, vì đã làm bổ mẹ thì cũng đã từng trải nhiều, và lại thêm được có con mắt bàng quan thì cũng không để mê như người con gái hay người con giai đương đứng ở trong cuộc.

Cho nên mấy năm nay trong mấy thành phố lớn ở Bắc-kỳ như thành phố Hanoi và Haiphong, Nhà nước đã thi hành cái chỉ-dụ ấy 3 tháng mười năm 1883 về việc hộ tịch cũng là làm một việc hay vậy. Vì theo như cái chỉ-dụ ấy thì nếu bổ mẹ không bằng lòng cho con cưới, các tòa Đốc-lý coi về việc vào số giá-thú trong hai thành phố ấy cũng không thể sao vào sổ được. Dẫu người con đã đến tuổi trưởng thành cũng mặc, ba bốn mươi tuổi mà cưỡng mệnh bổ mẹ cũng không xong, chứ không như theo luật giá thú của người Pháp hễ đã 21 tuổi thì dẫu bổ mẹ không bằng lòng cho kết hôn cũng có thể tự kết hôn được.

Song xem ra thì dân ta cũng chưa mấy người hiểu rõ sự ích lợi về việc thi-hành cái chỉ dụ ấy, chỉ biết hễ cưới mà phải khai và phải xuống tòa Đốc-lý ký sổ thì lấy làm một việc phiền. Cho nên trừ ra có những người tòng sự các sở Nhà-nước thì không, ai lẻ lấy vợ mà không khai, chứ còn như những người buôn bán làm ăn thì khai cũng có, mà không khai cũng có.

Không khai thì có hại gì về sau không? Điều ấy trông cũng nên nói cho đồng nhân được rõ. — Không khai hại lắm! vì ở trong một thành-phố nào đã bắt buộc phải khai giá thú thì không khai giá thú cũng tức như không tự nhận rằng mình đã có vợ, có chồng. Có vợ, có chồng mà cũng như không thì phỏng khi biến cố thế nào, lấy giấy mà đâu làm bằng cớ. Vợ chồng bách niên giai lão thì chớ, nhỡ một bên nào khiếm khuyết mà có của để lại thì hương hỏa ấy tính sao? Đã theo luật thì Nhà-nước cũng cứ luật mà xử cho, không có phép cưới là chồng hờ, là vợ theo, của của người mất chia cho họ hàng người mất tiêu, người chồng hờ, người vợ theo không được. Lại đến như những khi sinh con, khai sinh cho con cũng có điều ngăn trở vì ở Hanoi và Haiphong, bây giờ còn đương là buổi mới thì cái gì cũng còn dễ; chứ như ở Saigon thì khi khai sinh cho con phải trình cả giấy giá thú của mình. Bổ mẹ không có giấy giá thú thì con sinh ra cũng tức như con hoang-thai, tuy vẫn là con mà không được quyền hưởng hương-hỏa.

Và lại không khai giá-thú thì nhỡ khi đất bằng sóng gió, hại nhất cho người đàn bà. Vì đàn bà vì như hạt mưa sa, gái chính chuyên không thể sao đổi chồng được, chứ như đàn ông đã được thể tái giai lấy năm lấy bảy, lại còn những đại lêm cột con, khôn làm cột cái thì thay đổi cũng thường. Người đời xưa đạo-đức thuần phác biết bao mà cũng còn có ba chữ « quí dịch thê » chép sách, huống chi đời nay nghĩa-lý sung tắc, phong-hóa đổi bại thì sự đổi vợ trách nào chẳng đáng phỏng.

Đã hay rằng yêu nhau là bắt, vợ chồng chẳng yêu nhau thì dẫu có giấy cưới cũng như không, nhưng cưới xin mà có Nhà-nước công nhận cho thì bổ được nhau cũng còn khó. Vì chẳng thế thì người đàn ông bằng lòng ai lại lấy nữa cũng được mà lấy hẳn lắm vợ cả, người vợ trước có cưới mà không có giấy mà làm chứng cũng như không. Chẳng những thế ta đã từng thấy biết bao người không bỏ vợ mà cũng như bỏ, chưa hết tháng mà tiền đã hết, bao nhiêu tiền nuôi dẫu đã cả, vợ con mất nhờ. Những người ấy mà phỏng vợ không có giấy cưới thì có cách gì kêu tòa chia lương cho được không?

Việc khai giá thú thực là có ích thay! Dân ta chớ nên giản giêm mà không khai, vì không khai thì thực là tự mình làm hại mình mà lại phụ cả Nhà-nước đã hết lòng bảo thủ quyền lợi cho dân nữa.

Theo như cái chỉ-dụ ngày 3 tháng mười năm 1883 mà có một điều không tiện chỉ là có một khoản bắt những người đàn bà góa khi tái giá phải xin chữ bổ mẹ chồng cũ hay bổ mẹ chồng cũ đã mất thì xin chữ họ hàng nhà chồng cũ. Sự xin chữ ấy thực là phiền và khó lòng quá, vì dẫu bổ mẹ người chồng cũ có bằng lòng cho con dâu tái giá cũng không khi nào hạ tự cho. Cho chữ con dâu tái giá thực là khổ tâm cho người ta. Con mất đã xót-xa lại phải biên giấy cho con dâu lấy chồng thì lòng nào cầm cho đặng. Điều ấy ta cũng mong rằng: Nhà nước thể tất cho và châm-chước lại để cho những dâu bà góa không thể đứng vậy được thì khi tái giá cũng được Nhà nước công nhận cho.

Thúy-Thiên.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 12 Mars 1923

Việc trả bình trong hạt công Rhur

Tin Dusseldorf. — Chiều hôm qua, trên con đường Buer, gần Recklinghausen có thấy từ-thi một viên thiếu-tá Pháp và người khu-trục-binh và một viên Cao-đẳng chuyên-môn cán-sự tỉnh chức sếp ga, bị giết bằng súng lục. Viên xã-trưởng, viên chánh cảnh-sát và hai người thân-hào trong hạt Buer bị bắt làm tin. Các hàng cà phê và các nhà chớp bóng phải đóng cửa cả. Từ 19 giờ giờ đi không được đi lại nữa. Hiện các quan chức đương tra xét về việc ấy.

Tại Altenessen có đặt một cửa hàng bán hàng cho dân.

Tại miền Recklinghausen có bắt được một hội bí-mật tên là *Jung Deutsche*. Mục đích hội ấy là để giúp sức cho việc kháng-cự.

Khám tại nhà giam Bochum có bắt được nhiều đạn dược.

Tại Oberhausen 90 người lính tuần-cảnh bị thu khí-giới đã bị trục-xuất cảnh-ngoại.

Ở Kastrop bốn người cảnh-sát không chịu nổi bèn đạp chôn trong sân trại lính là ở đâu mà ra đã bị tống giam.

Sáng sớm một đội lính đi tuần có bắt được bốn cái xe chở vật-liệu định đi qua địa hạt trú binh về miền bắc Bochum.

Nước Tây ban nha đối với việc trả bình

Báo *Heraldo* có nói : Cái hiện-tình nước Đức nay hình như một nơi bị bỏ-vi đã đến ngày kiệt sức rồi, than cái không có mà dùng, cũng sắp đến lúc phải đầu hàng vậy. Như vậy nước Pháp chỉ phải vững tay là đạt tới mục-đích của mình. Tòa Nội-các Đức nói rằng hễ lính Pháp lì còn ở địa-hạt nước Đức thì tòa Nội-các ấy không chịu điều-đình với Pháp lì, nay thực đương vào một lúc tiến thoái lưỡng nan vậy. Quân lính Pháp lì thì không bao giờ lại bỏ đỏ dang cái công-cuộc của mình. Vậy chính-phủ Đức nên sớm điều-đình thì mới thảo được ra bước đường khó khăn ấy, vì muốn giải-quyết cái vấn-đề khó khăn ngày nay không có cách gì kêu tòa chia lương cho được không?

Tại Mỹ-thuật hàn-lâm-viện

Ngày hôm thứ bảy, Mỹ-thuật hàn-lâm viện hội-nghị, có quan Millerand chủ tọa, để nghe lời đại-tướng Gouraud trần thuyết về việc đặt một viện khảo cổ và Mỹ-nghệ Hồi-hồi tại Damas. Ông hội-trưởng Hàn-lâm-viện là M. Jalouz, có đọc diễn-văn kính nhiệt đại-tướng. Đại-tướng có nói : Đất Syrie là một nơi đô-hội, các dân-tộc xúc tiếp với nhau. Hiện nay ở đấy có đền đài, giáo-đường, chứng minh rằng bao giờ nước Pháp cũng có công lao trong cuộc bồi đắp cái văn minh cho thế-giới. Viện Mỹ-thuật đặt trong một cái lâu cổ Ả-rập. Viện ấy sẽ để các xưởng quy-thức để tân trợ cho việc bồi phục lại các kỷ-nghệ cổ của đất Syrie. Các xưởng quy-thức ấy giống như các xưởng hiện nay đặt ở Bắc phi-châu, Al-cập và Palestine. Viện ấy sau này sẽ là một sở phụ vào việc bảo cổ là nơi chứa những vật cổ đào các nơi tìm được.

Tin Trung-hoa

Ngày 5 Mars 1923

Hương cảng đặc điện

Tôn đông-thống dùng Hồ-bản-Dân, Tôn-bồng Y, Uông-tinh-Vệ và Tù-Kiêm làm liên-nghị toàn-quyền đại-biểu. Tại Triều-châu Yêm-phố có cháy to, cháy mất mấy chục nóc nhà.

Nội các hội-nghị

Tòa Nội-các đã họ-nghị quyết giao cho Tiêu-diệu-Nam tra hiện việc Sát-thanh-Hoàn.

Tin Hứa-thế-Anh

Hứa-thế-Anh xin từ chức bành-không-lục đốc-biện

Trọng-yếu hội-nghị

Trong mấy ngày nay, tại Thiên tá và Bảo-định đến có trọng-yếu hội-nghị Ngô cảnh-Liêm cũng đến dự hội.

Tin Trương-thiệu-Tăng

Trương-thiệu-Tăng có nói với mọ ông nghị-viên rằng cái vấn-đề tân-tệ xảy ra dần có trọng-yếu, nhưng tòa Nội-các cũng chưa đến nỗi lay động.

Đại-chính phương-châm

Tòa Nội-các Trương-thiệu-Tăng đã hội-nghị định tuyên-bố đại-chính phương-châm, nhưng chưa quyết nghị

Tin Lý-căn-Nguyên

Trương thiệu-tăng đã đến sang Giang-tô giục Nguyên trở về Bắc kinh.

Tin Tào-Côn

Tào-côn sẽ chức Trương-thiệu-Tăng đối với Thẩm-hồng-Anh và Tôn-truyền-Phương phải thực-hành tiếp giúp quân lương và khí-giới. Trương đã ưng-thuận.

Tòa Nội-các

Ngô-cảnh-Liêm vì cái vấn đề tiền-tệ ngoại quốc, có ý muốn khuynh-đảo tòa Nội-các của Trương-thiệu-Tăng. Vừa rồi biệc đã sang Thiên-tân để vận động, đến nay chưa về.

. . .

Trong vô tuyến điện ngày hôm nay có nói rằng vì Trần-Hanh không nhận cho tòa Nội-các tử chức thì tòa Nội các còn ở lại ít ngày.

Bài ca Âu-trí-viên

Theo lời Ngô-thì-Quyền nã-ư thi cuốc thi bai ca Âu-trí-viên này cũng lần-lượt đăng hỏa như cuộc thi thơ nước lụt của bán-quán năm xưa, để nghe những lời bình-phẩm của khách lãng nhân, rồi sau mới bàn đến việc phẩm-thưởng. Vậy xin nói để các ngài biết rằng các bài đăng ở mục này chưa có phần hơn kém trên dưới chi cả, mà con nhà panch giấu tên, bỏ danh số thứ-tự mà thôi.

XCV

Người mới sinh, tỉnh vốn lành.
Có công luyện tập mới thành người hay;
Cho nên hiền thánh trước ngày,
Đỗi con mà dạy đến nay còn truyền.
Về nay thời buổi mở mang,
Coi gương Âu-tri ngày càng nhiều đông
Có kẻ duyên phận long đong,
Mẹ cha sớm mất trong vòng thơ ngây.
Bỏ côi bỏ phận đọa đầy,
Người ai trông thấy, thương thay động lòng
Có kẻ tiếc việc thơm công, [tổng.
Mảng đi nam, bắc tây, đông tìm nghề.
Thấy đường giáo dục mà ghê.
Bỏ con lấm bẩn chỏ nề tấm lau ;
Mặt nhìn trông thấy mà đau,
Cây non chẳng vốn ngày sau ắt là.
Vậy nên Tiên-đức hội ta.
Vì đàn ấu-trĩ dựng ra có vườn.
Đặt người, ở đó làm khuôn,
Bảo ban tấm giặt phải luôn cả ngày.
Ở ăn nết giữ cho ngay,
Những điều gian dối chẳng hay đó thì.
Khi đi cũng phải theo đi,
Buổi chiều bóng mát dưỡng di tinh.
Thể thao luyện tập cho tinh, [tinh.
Leo đu, đá bóng sau mình khỏe nhanh
Giồng cây học biết cho rành,
Cũng lê cỏ chẽ nghề lành ngày xưa.
Vì như thời khắc có thừa.
Thư lâu sách để khoảng vừa nghỉn
Đèn là dầu cũ thơm tho, [phe.
Có người dẫn bảo đỗ cho biết càng
Chớ nên đua nức thị bàng,
Đành nhau, chỏi mắng phiền lòng mẹ cha
Chớ nên tinh nết la đà, [cha.
Phải cho nhanh nhẹn mới là người
Chớ nên ẩu nói phô phang [ngoan.
Một thưa hai gửi bỏn khoan dịu dàng.
Chớ nên tưởng sự phù hoang,
Ganh đua thực-nghiệp tìm đường sinh nhai.

« Bỏ hai câu »

Hiền hòa ta lấy làm đầu,
Thờ cha kính mẹ, bắc cầu mà noi.
Anh em thực thụ hòa đồ',
Trước là có để sau rồi có nhân.
Về nay các nước xa gần,
Người không cần khéo tinh thần hơn ra
Trông người lại ngẫm đến ta,
Sao cho theo kịp mới là nam nhi.
Kịp nên lo liệu xét suy,
Chăm về việc học, ắt thì sinh khôn.
Phải nên giữ lấy bản còn,
Ấn vừa, tiêu xẻn bỏ còn để ra.
Mai sau để sẵn vốn nhà,
Làm gì chẳng được hòa ra có lời.
Ganh đua chẳng chỗ với đời,
Đền ơn khai hóa tại nơi cho ta.
Phương chi trong đất nước nhà,
Từ xưa vẫn gọi tên là Việt-Nam.
Liệu niệm hoa bốn nghìn năm,
Hoàng đàn phồng độ mươi lăm triệu người,
Chu viên mặt đất rộng dài,
Tinh vuông phẳng lì bốn mươi vạn thừa.
Vun bồi nối trị từ xưa,
Nay nhờ Đại-pháp kéo cờ bộ đàn,
Ta nên một độ cửu thiên,

Xuân lệnh đàm ân

Ngày 21 tháng giêng, Hoàng-hiệu năm thứ tám, tòa Nội các cung lục lời dụ Hoàng-thượng ban xuống về việc quan lại thăng thưởng, đại ước rằng :

Trong Triều đình chẳng phải dùng một quan chức mà biết chẳng cần các chức-vụ, cho nên phải chia ra từng tỷ, chức đã rộng dùng công việc mà sự xem xét thưởng phải có bằng bộc vậy.

Nay gặp lúc văn-minh giao thái, thời chánh-trị lại càng khó khăn, mà sự tài bồi của mọi người chẳng giống nhau khó xét cho đều khắp, nhưng gặp buổi xuân thiên bố lệnh, tuy là nhân lấy sự tài mà cũng để xét thêm lấy điều hay, để cho kẻ làm tôi phải tỉ tỷ ỷ ỷ là gắng lo công vụ.

Vậy nay trước chuẩn cho : Giá hàm tổng-đốc tuần-vũ tỉnh Hà-tĩnh là Ng-khoa-Tân thăng thự Nam-nghĩa tổng đốc. — Giá hàm tổng-đốc hàm, tuần-vũ tỉnh Bình-trị là Tôn-thất-Bàn, thăng thự An tĩnh tổng-đốc — tuần-vũ tỉnh Quảng-ngãi là Ng-đình-Diễn trước chuẩn thăng thự Bình-phú tổng-đốc. — Thự Bình-bộ tham tri Ưng Bàng trước chuẩn thăng Toàm-tri thiệt thự bộ tỷ, nhưng sung Hộ-thành binh mã phó sứ. — Bình-thuận bố-chánh Tôc-thất-Chữ trước chuẩn thăng thự tuần-vũ tỉnh Tuyên-vũ. — Quảng bình tỉnh bố-chánh Hoàng-Kiêm, trước chuẩn thăng thự Hà-tĩnh tỉnh tuần-vũ. — Thừa-thiên phủ Phò-doãn Vương-tử - Đại, trước chuẩn thăng thự Trị-bình tuần-vũ. — Thái-thường tự khanh, quản-lý thị-vệ, sung Ngự tiền văn hộ giá Ng-hữu-Tí, trước chuẩn thăng thự tham-tri bàm, nhưng sung. — Tòng-sự bảo-hộ, hiện tuần vũ hàm, thượng hàng nhị-hạng tham-tá Ng-đăng-Tam, tỉnh hạnh thuần nhã, học vấn sâu rộng, lại quen hiểu thể lệ của Bản-triều, trước chuẩn sung Cơ-mật-viện tham-tá. — Bình-bộ thị-lang Hoàng đại-Bình trước chuẩn cứ làm ấy mà cải lãnh Hình-bộ tham-tri. — Quang-lộc tự khanh, lãnh Hình-bộ thị-lang Nguyễn-thúc-Dĩnh, trước chuẩn thăng bố Thừa-thiên phủ phó-doãn. — Quang-lộc tự khanh lãnh Phú-an đinh bố-chánh sứ, Ưng-Bảng trước chuẩn thiệt thọ bố-chánh tỉnh ấy. — Thừa-thiên phủ Phủ-thừa Khiếu tam-Lễ trước chuẩn thăng Quảng-bình tỉnh bố-chánh sứ. — Quang lộc tự khanh lãnh Hộ bộ thị lang Nguyễn - đình - Hiếu trước chuẩn cải thăng Bình bộ thị lang. — Nguyễn Phú-an tỉnh Bố-chánh (bị-giáng) Nguyễn-v-Trinh, từ khi bị giáng đến nay đã biết liễm bồi, Trẫm nghĩ học công lao kuổ, mà sắc nữa vẫn tại, cho nên không nỡ bỏ, vậy chuẩn cho khai-phục Phái-thường tự khanh sung Quốc-sử-quán toản tu Nguyễn Hiếu-Vị, tự Lê-chi-Trần, vì nói chẳng lựa lời nên phải cấm, ấy cũng để răn đe lỗi, tự mấy lần nay đã xét biết rằng đã biết lỗi mà tự hối, thôi cũng tha cho mà trước chuẩn khai-phục chức thị-giảng bộ Ey. — Thanh-hóa lãnh Bố-chánh Đinh-xuân-Trực, tuy tuổi đã đến kỳ về hưu, mà sức lực còn mạnh khỏe, buổng làm việc quan nhiều điều quá đoán, nay trước chuẩn cải-bổ bố-chánh tỉnh Bình-thuận — Án-sát lãnh Hà-tĩnh tỉnh bố-chánh sứ Ưng-Tôn, trước chuẩn lấy hàm ấy cải bổ Thanh-hóa tỉnh bố-chánh sứ. — Bình-định tỉnh án sát sứ Phan-Quang trước chuẩn điệu cải Quang-lộc tự khanh, lãnh Hộ-bộ thị-lang — Quảng-nam tỉnh bố-chánh sứ, Tôn-thất-Quảo, lâu nay có nhiều thanh tích, trước chuẩn cải bổ Hà-tĩnh tỉnh bố-chánh sứ. — Có xét được Nội-thần, thự tham-tri, sung Ngự-tiền thông-sự Thái v-Toản, Phẩm học rộng sâu, lại có cơ quan, vả tánh tình thận trọng, từ sung làm chức

Digitized by Centre Asie du Centre Pierre Pétrus Ký (167-74) tăng Hương Sách. Thư viện Hương Sách (http://vietnamfilms.com) Phi Vũ

bộ rất lấy làm trông mong lắm vậy.
Kính thư.

Đoản-thiên tiểu-thuyết

Tấm lòng trinh-bạch

III

(Tiếp theo)

Thật là đồng tiền là son phẩn con người ta; mụ được tiền, mụ tôn nịnh rất. Mụ nhanh nhẩn đi lấy những bộ quần áo cũ cho Bảo-phượng mặc thử; nàng chọn một bộ không đến nỗi bẩn rách quá. Nàng lại xin một cái nón con đội che khuất mặt đi. Mụ giả quét phấn, trải mành chiếu rách, rồi bảo nàng ngồi ở đấy. Nàng sinh-trưởng ở nơi phồ-quý, quen trên chăn dưới đệm; đêm hôm ấy, mảnh chiếu rách nửa đắp nửa nằm, nghĩ mà xót xa cho thân bồ-liễu.

Được món tiền ấy, hai vợ chồng vui mừng, không còn lo gì về tiền nhà nữa, tất đến đi ngủ. Trong khi đêm thanh cảnh vắng, không còn nghe thấy tiếng người nói, nàng không sao nhắm mắt được. Nàng thấy thổi dồi mà nực cười, và tự nghĩ rằng: vô vật bất linh. Phồng không có mấy đồng bạc cho mụ, thời đêm nay làm gì được cái hành-hạnh nhẩm trên cả phần nay, làm chi được mạnh chiếu nay mà đắp ? Tiền đến đâu là hay đến đấy. Ngoài nội tiếng gà eo óc, phía đồng mới trời đã chiếu sáng, người đường đã có tiếng người, nàng đứng dậy thay xem đổi áo, đoạn nàng sẽ chào chân ra đi.

Lúc bình-minh, phố-xá còn vắng vẻ, ngoài đường thỉnh thoảng mới gặp người đi chợi. Nàng dẫn bước đi kết phố ấy, rồi đi vào con đường cái ra bờ sông. Nàng cứ theo bờ sông đi mãi.

Sáng ngày ra, ánh sáng mặt trời chiếu xuống sông lóng la lóng lánh; gió hiu hiu thổi, sóng nước rập rờn. Trên bờ đê có một cái chùa chiếu bóng xuống nước. Trong đám sấy rậm rạp có tiếng chim kêu ríu rít; trên cành cây cao đàn có đàn sẻ vừa bay vừa kêu; đồng xa xa tận chân trời dẫy núi lô mô xương che phủ.

Bảo-phượng ngồi trên bờ sông ngẫm nghĩ hồi lâu. Tuổi thanh xuân việc đời chưa từng, một thân bơ vơ ở đất khách quê người, không biết có gìn giữ được toàn thân-thể cho khỏi nát ngọc phai vàng không ?

Khi ở nhà, ngoài việc ngẫm cảnh thêu thùa, đọc sách, ngâm thơ, nàng không biết làm việc gì khả dĩ nuôi thân được. Sức vóc yếu-ớt, nếu cứ làng thang mãi thì chịn sao được nắng mưa ? Nàng lấy ở trong lưng một tối tiền và đồ ra đếm. Tiền còn được chẳng là bao. Vốn liếng bấy nhiêu sao đã chi dụng suốt đời được ? Nàng ngồi đếm đi đếm lại, chợt nhớ đến vợ chồng lão buôn đồ cổ đêm hôm trước cũng mải miết đếm tiền, nàng không thể nhịn cười được. Bảo-phượng nghe thấy có tiếng người đi gần đến chỗ nàng ngồi. Người ấy đi đến bờ sông gọi đò ngang. Được một lát thì có chiếc thuyền ngoài sông đúng cho khách ngồi. Đêm dàng cho người lái đò ngủ. Nàng thấy người lái đò ấy là một người đàn-bà đã có tuổi. Nàng nghĩ thầm rằng : « Mụ ấn mặc bộ nâu áo vải cũng như ta vậy. Ta làm chị lái đò cũng hay, đầy nhỉ ? Về chồng nghề nặng thì chồng nặng nhọc cho lắm, ta có thể tập được. »

Khi khách lên bờ rồi, chiếc thuyền lại chở sang bờ bên này, ghé vào gần chỗ Bảo-phượng ngồi. Nàng đứng dậy và vẫy người lái đò. Bà lão ta hỏi rằng :

— Có sang bên kia sông ư ?

— Không ! Tôi muốn hỏi nhỏ bà một việc : ở đâu bán thuyền như của bà ?

— Mua thuyền mới ư ?

— Mới hay cũ cũng được.

— Nếu được giá, thì tôi để lại cho cô cái thuyền cũ nát này, tôi bán thuyền, để về ở với đàn con cháu ; thân già nay dầm mưa dãi nắng đã lắm ; trẻ cậy cha già cậy con, các con khôn lớn cả, già về làm châu rau cháo cho qua tháng ngày.

— Bà bán cho tôi cái thuyền này thật chứ ? Bà lấy bao nhiêu tiền ?

Bà lão ta liền nói rằng :

Tôi lấy có 15 đồng bạc.

— Được ! Tiền đây . . .

Mụ lái đò mở đôi con mắt chứng chừng như mụ thấy nàng vứt tiền ra, mụ vội-vã vơ lấy, nhảy ngay lên trên bờ, vái chào đò lão rồi đi. Mụ đảo bước, vì sợ người mua biết là bỏ đi tiền lại ; cái giá ấy đã gấp ba mua thuyền mới. Mụ nói với lại rằng « ở trong khoang thuyền còn vài đấu gạo và ít đồ ăn, tôi cũng để cả cho cô không tính tiền thêm.

Bảo-Phượng nghĩ thầm rằng : Sao mụ vội thế ? Ta muốn hỏi mụ cách thức bơi ra làm sao, nhưng mụ đi mất rồi ; không biết mình xoay ra làm sao ?

Lúc bấy giờ có một người nhà quê cục mịch đến bờ sông và nhảy xuống thuyền, mồm thì nói : « Có việc vội, mau mau chở ta sang bên kia... »

Bảo-Phượng luống cuống rón rén xuống thuyền, ngồi ở đằng sau, tay cầm bơi chèo ; nàng bơi liền, thuyền lúc la lúc lắc, trồng trềnh.

Người lấy thấy lâu mới tới bờ, tức giận nói tục lên rằng :

— Mi mê mẩn gì ? Này không khéo thì đắm thuyền chết cả bây giờ.

— Vâng ! Tôi còn ngái ngủ, xin ông cứ an tâm.

Cổ bơi mãi mới đến bờ bên kia, anh nhà quê ta mắng hoài, rồi bước mất, chẳng giả được đồng tiền nào cả.

Bảo-Phượng lắm bẩm rằng : « Tiền đâu bất lợi, không bất sau này nghề này có nuôi được thân này hay không ? Nếu anh chàng ta biết rằng ta không muốn kết duyên với công-tử con quan ta thì đã không ấy làm đấy tớ bầu ta cũng không đáng. Chỉ vì bộ quần áo này làm mất cả chân-giả con người ta thảo hèn người ta nói : Khinh trọng chỉ vì bộ cánh. Ở đời ai là người có con mắt tinh đời phân biệt vàng thau đồ lộn. »

Cả ngày, những khi có thuyền to đi lại, nàng lấy làm khó nhọc mới chèo được cái thuyền của nàng ; lắm lắt phải lo ngại. Song câu nói đó cũng chẳng qua đã đủ cho Trường-phu yên lòng vững dạ, chở kỳ thực cũng khó quyết bề nào. Đêm hôm ấy Tri-sinh sai hai người phu vác gạo sang ngủ nhà Trường-phu, để coi nhà hộ.

Năng Giáng-anh nói :

— Thế gọi là trộm ra rồi, cửa mới đóng, chứ quản gian bao giờ lại đến một đêm hai lần !

Sử-sam mỉm cười mà rằng :

— Phải.

Năng Tuệ-chân lại kể rằng :

— Hôm sau, Trường-phu trong mình buồn bực, liền xin phép nghỉ ba ngày. Từ sáng qua trưa, ngồi liu thiu ở trong phòng-giấy. Tay cầm quyển Tây-sương-ký, xem cho tiêu khiển con buồn, mải quá thành mê, quên hẳn mình ở trong cơn vu-hoạn. Ngay tối đó đứa Tiểu-tỳ bưng nước trà đến, đứng tựa bàn bàn giấy, ngập ngừng muốn nói, đôi mắt trông trừng. Trường-phu đương lúc thần-du vào trong bộ Tây-sương, bỗi giác cũng muốn đặt mình làm một vai kép-chính ! Liền đơ tay vẫy gọi :

— Đứng gần lại đây nói chuyện, cũng nhàm ta trao đổi đôi lời.

Con Tiểu-tỳ sợ-sệt bước lại gần. Trường-phu liền đơ tay ôm choàng lấy.

Con Tiểu-tỳ sợ hãi, chực kêu la rầm rĩ, thì trường-phu lấy tay bưng lấy mồm.

Đương lúc khốn-quẫn, con Tiểu-tỳ giằng được tay Trường-phu bưng mồm ra liền ấp ủng mà rằng :

Xin chủ nhân buông tôi ra và nghe tôi nói, tôi có một việc cần-cơ để chủ nhân rõ : vậy nên tôi phải lại đây. Trường-phu nghe nói, làm thinh cứ ôm chặt lấy con Tiểu-tỳ không không không bỏ. Bỗng nghe ngoài mành sột sạt, Rao-bảo lồng thồng bước vào. Trường-phu kinh-sợ giật mình vội bỏ lỏng tay cho con Tiểu-tỳ đứng dậy.

Con Tiểu-tỳ hai má đỏ như lửa, cái đầu đứng lặng, mắt lác chạy vụt ra ngoài.

Trường-phu cũng quá thẹn hồi ngày, cái đầu không dám trông mặt Rao-bảo, lúc lâu mới sẽ đưa mắt nhìn trộm, thì thấy Rao-bảo cũng đứng lặng không nói, nước mắt chạy vang quanh.

Trường-phu trong lòng bối rối, vừa thẹn vừa hổi, lại vừa thương Rao-bảo đứng bên, liền cũng rót nước mắt mà rằng :

Tử đây mình sẽ bỏ tôi sao ?

Rao-bảo nuốt nước mắt mà rằng :

Tôi đâu dám thế ! Song có một điều này ; nếu cậu nghe nhời tôi thì thôi, nhược bằng không thì tôi xin vĩnh-biệt.

Trường-phu nghe nói, càng hổi càng thẹn, nét mặt bừng bừng đỏ mà đáp rằng :

Dù thật tóc tơ, rải may sống chết, tôi xin đem thân tôi mà theo mệnh-lệnh của mình !

Rao-bảo lấy khăn lau nước mắt mà rằng :

— Mình đã có lòng thương đến tôi, thì con Tiểu-tỳ kia, xin đừng nên cho nó ở đây nữa.

Trường-phu nghe nói rùng mình, mạch máu trong tim bỗng đương giật mạnh ; bèn lòng bối rối, song không thể sao được, liền cũng phải đáp liều rằng :

Thưa vâng ! ! !

Rao-bảo liền giắt tay Trường-phu đi vào trong buồng nằm, và gọi con Tiểu-tỳ đến.

Khi con Tiểu-tỳ đến, thì bao nhiêu đồ đoàn xống áo, đều đã gói làm một gói, tay xách vào, lấy vợ chồng Trường-phu.

Rao-bảo trông thấy, ra chiều ái ngại, liền bảo đứa Tiểu-tỳ rằng :

Ta cũng biết mày vô tội, thế nhưng mày cũng không sao lại ở được nhà ta. Nói xong, mở tráp đưa cho nắm cái giấy một đồng. Rồi lại nói :

Tình xưa nghĩa cũ, ta vốn không quên, mày đừng có oán ta là người cay-nghiệt !

Con Tiểu-tỳ sai-sợt lạy tạ, mà rằng :

Tỳ-tỳ thật đáng tội chết ! nhờ lượng chủ-nhân rộng thứ, ngậm vành kết cỏ, không dám quên ơn. Thế nhưng thực không phải tội chúng tôi, cậu chuyện vừa rồi, xin chủ-nhân lượng xét !

Trường-phu nghe nói, nét mặt bớt lên lên đỏ bừng.

Rao-bảo lại nói ;

Sự thế tất-nhiên phải thế, chớ ta cũng biết không phải tội mày. Nhân rất một cái nhẫn đeo tay đưa cho mà rằng :

Ta cho mày cái nhẫn này, vàng mặt khuất nhớ thông thấy nhẫn cũng tức như trông thấy mặt ta vậy.

Coo Tiểu-tỳ lại sụt sùi lạy tạ, xách gói đi ra.

Rao-bảo lại gọi người mẹ đứa Tiểu-tỳ đến bảo rằng :

Mụ đừng nên cho con mụ ở nơi thành-thị nữa. Sử-sam nghe nói đến đấy, vỗ tay mà rằng :

Những điều tôi đoán trước kia, đến đây lại tìm được một cái nhân chứng ! Xin chị lại cứ thuật đi.

(Còn nữa).

Thanh-trai, Trương-qui-Hương.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 13 Mars này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 8 f. 86

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 13 Mars 1923* : 3/. 58. — 4/. 1918 65 (?) — 5/. 1915 - 1916 73 10 — 5/. 1920 87. 05 — 6/. 1920 86.20

Tin tàu. — Tàu *Orénoque* chở thư đi Pháp (đường Anh) khởi-hành ở Haiphong ngày 16 Mars đến Đà-nẵng đi Tourane, Qui-nhơn, Banghoi, Saigon.

Thư tin ở Hè-nội sẽ chở xuống Haiphong ngày 15 Mars chuyến hỏa-xa số 7, bỏi 20 giờ 07.

Tàu *Me nam* khởi hành ở Londres ngày 10 Mars đi đi Port Saïd, Saigon và Viễn-đông.

Trận vòng kỷ niệm đài. — Ngày thứ sau 16 Mars, hồi 17 giờ, hội-đồng coi về việc dựng trận-vòng kỷ-niệm đài tại Hà-nội sẽ hội-nghị ở tòa Đốc-lý do quan Đốc-lý chủ-tọa để bàn về bản dự thảo hợp-đồng với MM. Ducuing và Hierolle về việc làm kỷ-niệm đài ấy.

Cuộc hát Tây tối thứ bảy này. — Bản-quán nhắc lại rằng đến ngày mai thứ tư 14 Mars nỗi 17 giờ tại nhà hát Tây sẽ bán đấu giá chỗ ngồi những phòng riêng trên gác và từng dưới đất (Loges et baignoires) để xem diễn tích *la Belle Aventure* tối thứ bảy 17 hồi 21 giờ. Cái vở lấy đi hay mà lại được những vai trò rất khéo thì cuộc hát tất là thập phần hoàn hảo mà các bà con trong thành phố đi xem tất là phải đông.

Mà đông có lẽ cũng chẳng phải là một tích hát mà lại vì tấm lòng giúp đỡ trong những kẻ thành-phố mồ cuộc từ thiện. Cuộc từ-thiện tối thứ bảy là cuộc giúp cho xứ Hauvinê là con-nuôi thành phố trong cuộc chiến-tranh vừa rồi đã bị tàn hại vô kể. Cho được tỏ ơn với thành-phố Hanoi đã bao phen giúp đỡ cho

Cuộc Tang Thương

(Xã-hội Tiểu-thuyết)

ĐẶNG-TRẦN-PHẤT soạn

114 trang — giá . . . . . 0$30

Tiền cước, mỗi quyển . . 0 .14

Ai muốn mua xin viết thư cho *M. BÙI-XUÂN-HỌC*, Trung-Bắc-Tân-Văn Hanoi.

Có gửi bán tại hiệu Hội-ký, 34, Rue Carreau Nam-định.

Mua buôn có trừ hoa-hồng. 3529

Hội-đồng ủy-viên thành-phố

Hội-đồng ủy-viên của thành-phố họp tối thứ sáu trước. Trong các việc của hội-đồng đã bàn thì có :

Định giá tiền điện. — Hội-đồng định rằng cái giá tiền điện thì cứ giữ nguyên như giá cũ trong sáu tháng đầu năm nay.

Việc mua bán và đổi đất cải. — Hội-đồng đã cho M. Ng.-v-Phương 700 đồng và Mme Ng.-thị-Nho 600 đồng, hai người cùng ở hàng Khoai, về việc xén nhà làm đường. Những vật liệu giỡ ra thì nhà chủ được cả.

Việc M. Ng.-đình-Khoanh ở hàng Khoai nhường đất cho thành phố thì Hội-đồng định trả 800 đồng. Vật liệu ở nhà giỡ ra thì nhà chủ được cả.

Việc lấy đất của M. Đặng đình-Chước ở hàng Vải để làm đường thì Hội-đồng đền mỗi thước là 6 đồng.

Việc Mme Đặng-thị-Thảo ở hàng Buồm số 4 đòi hai miếng đất con cộng là 31 thước cho thành phố thì Hội-đồng nhường lại cho 35 thước khác giáp với nhà ấy và 8.0 thước ở đường 77. Mme Đặng-thị-Thảo phải cộp cho thành phố 500 đồng, và tiền phí tổn phải chịu lấy, vân vân.

Trong những việc mua bán và đổi chác đất cát cả thảy là 58 việc.

Hội Thể dục. — Hội Thể-dục « Jeunesse Sportive » xin tiền trợ cấp thì Hội-đồng cho 50 đồng.

Việc tưới đường. — M. Bảng có xin rằng bây giờ có ô tô tưới đường thì những xe bò, xe ựa ngày vườn đem đàng tưới đường cho phố An-nam, cũng như lời bàn báo đề nhiều lần nói đến. Nhân việc quan docteur Le Roy des Barres có nói rằng ở Bangkok các xe điện ở đàng sau thường có buộc một cái thùng nước tưới đường. Vậy ở Hanoi cũng nên xét xem có thể bắt chước được thì hay.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố bàng Điếu nhà hỏa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Buổi chiều nào cũng khám bệnh từ 2 giờ đến 4 giờ, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3508

Cái nạn ô-tô. — Chiều hôm 10 vừa rồi, chiếc ô-tô của tòa Sứ Hà-đông có quan Công sứ Delamarre và quan thiếu-hoàng-trong-Phu ngồi, ở Hanoi đi về Hà-đông, tới đường Khâm-thiên thì đụng phải một người học-trò chừng 17 tuổi đi xe-đạp ở phía đường lên. Tội nghiệp, người ấy ngã xuống thì xe đè lên bụng, đem ngay vào nhà thương đến sáng hôm sau thì chết.

Cũng chiều hôm ấy, hồi 7 giờ, chiếc ô-tô số 1010 đi ở đường bờ sông, tới chợ Gạo thì đụng phải cô Gaégan là con gái một ông cảnh-sát Tây đang cầm với em trai đi xe đạp qua đó. Phải đưa ngay vào nhà thương

HAY CHO XÃ-HỘI

Một phòng khám bệnh cho người nghèo khó của quan Đốc-tơ Bi-cơ-man (PIQUEMAL) tại phố hàng Bông số nhà 178, 7 giờ rưỡi đến 9 giờ, chủ nhật ngày lễ nghỉ.

Tòa án Thượng-thẩm. — Sáng hôm nay tòa án Thượng-thẩm xử những việc sau này :

Đã phải biệt xử lại trốn sẽ. — Tòa án Trùng-trị Tourane phạt tên Trần-văn-Đính 5 năm tù về tội đã phải biệt xử lại còn trốn về Tourane, Tòa Thượng-thẩm giảm tội cho tên ấy xuống 6 tháng và bắt hạn tù bất phải biệt xử trong 5 năm.

Khách đa đang. — Tòa án Trùng-trị Haiphong phạt tên Tsan-man-Đoc tức Phong-chương tức Trang-văn-Tường tức Trần-văn-Phúc 5 năm tù về tội đu đăng và 5 năm biệt xứ vì lén ấy nhiều lần can án. Tòa Thượng thẩm y án.

Lừa đảo. — Tên Hoàng-nghĩa-Tư làm thợ nề đứng lên làm nhà cho một người tên là Ng-thị-Hai bị cáo về việc thông đồng với một tên thợ mộc lấy gỗ làm những khung ảnh, phải tòn án Trùng-trị Hanoi phạt 20 ngày tù. Tòa Thượng-thẩm tha phạt cho tên ấy vì xét gỗ làm khung ảnh là của tên ấy.

Chứa bỏ ăn trộm. — Tòa án Trùng-trị Hanoi phạt tên Lê-văn-Nghênh và Trương-văn-Nhẫm quán ở Sơn-tây mỗi tên một tháng tù về tội chứa bỏ ăn trộm của đồn-điền M. Moral cùng ở tỉnh ấy. Tòa Thượng-thẩm tăng tội hai tên ấy mỗi tên 1 năm tù.

Hành hung. — Hồm 13 Juillet 1922 vào hồi 7 giờ tối, Phạm-đình-Chúc lính cảnh-sát cựu được nghỉ chơi với vợ lẽ ở đền bờ trước của nhà thị Phạm ngọc Bát tức là Lý-Chanh người trông phố Thái-hà đi qua lấy đeo ở trong áo ra đâm một cái phải một thương vào trán chảy đầm những máu, vì hai bên không chịu khai sự hầu thú nhau, cho nên tòa Trùng-trị tha cho Phạm-ngọc-Bát. Quan Chưởng-lý chống án xin phạt Phạm-ngọc-Bát về việc đánh người bị thương. Tòa Thượng-thẩm hoãn lại để nghị án.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Ngại đã đi coi trò :

BỘ ÁO KHÔNG LÀM NÊN NGƯỜI THẦY TU TẠI RẠP CHỚP BÓNG PALACE CHƯA ?

Nếu chưa thì nên đi coi ngay.

Nếu đã thì nên báo chỗ quen thuộc đi coi.

5 12

NỮ-TRINH-THÁM

TRUẤN-PHONG dịch thuật

Truyện mấy nhà nữ trinh-thám, khéo đem cái tâm tư tinh mật cái thổ-đoạn khôn ngoan, đối đang thay hình, khinh thân mạo hiểm mà khám phá được mấy cái kỳ án. Xem truyện này để biết cái tài thám thính trinh-bọn quân sao cũng không nhường gì các nhà đời trinh-thám xưa nay đây. Cho hay yếu liễu lo đào vốn chín tình-anh trời đất ; đứng nghĩ lòng lan tỉnh hạt khôn bằng đàm lược nam-nhi.

Sử-sam nói :

Trong việc đó còn có một điều rất khẩu-yếu, ta không thể bỏ qua đi được. Nhưng thôi ! điều đó tôi hãy không nói vội ! Chị Tuệ hãy cứ kể đi xem sao !

Chàng tôi nghe nói ; đều hỏi vặn Sử-sam rằng :

Nếu biết thì phải nói đi ! nhược bằng không nói ra, thì thực là không biết gì. Chứ biết ra sao lại không nói ?

Sử-sam đáp :

Không ! Nếu làm trinh-thám thì cần phải là nói phải giữ lời, chớ lâu lâu nói cần có cái gì nói cả ra mồm thì làm trinh thám thế nào được !

Năng Vi-viên nói :

Ai bảo chị làm trinh thám ? Mà dù có làm trinh-thám nữa thì trong chỗ này chị em chúng mình cả, nói mà sợ người ngoài nghe lỏm được sao ?

Sử-sam rằng

Sao chị biết rằng không ai nghe lỏm ? những chuyện bí-mật mà thành ra tiết bại, thành ra người ngoài trinh-thám được. Cũng chẳng qua lúc nói cứ tưởng rằng không ai nghe lỏm đó thôi !

Năng Tuệ chân gạt đi mà rằng :

Phải ! Tôi cũng biết ! Sử muội không phải người nói xằng, nhưng thôi, để tôi kể nốt mà nghe, cái nhan lắm làm gì vội lch !

Hai người nghe nhời khuyên giải; liền lại ngồi yên lặng, để nghe chuyện năng Tuệ-chân.

Năng Tuệ-chân rằng :

Bấy giờ người ngoài bàn đến truyện nhà Rao bảo, kẻ nói thế nọ, người đoán thế kia ; hoặc bảo vì trộm cắp xi xăng ; hoặc cho là cừu-nhân mưu hại ; hoặc lại có kẻ đổ là thuộc về thần quái mà xui Trường-phu nên cảng lễ cho yên. Duy Tri-sinh thì nói quyết rằng đó chẳng qua quân trộm táo quái đó mà thôi. Bất

BIỂU BẢN ĐỒ VÀNG BẠC CỦA NGƯỜI VIỆT NAM

Trường Nữ-học Tây bị trộm. — Đêm thứ bảy vừa rồi kẻ trộm bào, gặp con hoạn nạn mà đến chứng kiến cho cuộc diễn kịch này được

VIỆC TRUNG-KỲ

Một sự nguy-hiểm Cuộc thi vẽ kiểu

NAM-BÁO

Hanoi — 16, Rue de la soie, 16 — Hanoi

CHẾ-TẠO : — Vông, xuyên, hạt, nhẫn, giầy đeo đồng hồ, giầy truyền, dây gầy, nắn ống, cui-bọc, vỷ thuốc lá, hộp thuốc lào, vỏ điếm, v. v... bằng vàng đúng tuổi đúng nặng và hoàn hảo nên. Có nhiều thợ khéo 40 năm không bằng ai, có quí khách đặt lối riêng.

BÁN : — Vàng thỏi Vinh thịnh-long, một đã thực (đủ các mẫu), ngọc-thạch, giầy đeo thế-ngà, giầy kim-khánh giầy kim tiền, đồng-hồ quả quít và bọc và vỏ kẻn, v. v.

Buôn bán chữ nhẹ cái lãi ngày càng làm gấp. 2043

HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

DẦU-GAN-CÁ-VIÊN :

Chữa bệnh đau ngực, rao phổi, ho khan, bổ-tỉ-vi, vân vân ; người ta thường mắc phải trong mùa nay.

Thứ dầu nguyên : 1$.75 một lítre, 0$.90 nửa lítre.
— viên : 0$.90 một lọ, dùng nông được 12 ngày.

Bán tại Hiệu Bào chế MONTÈS, số 54, phố Trảng-tiền, Hanoi.

MỚI XUẤT BẢN SÁCH

LUẬN-NGỮ

Của ông cử Dương-bá-Trạc *dịch*

Giá mỗi quyển : 0$.20

Ai muốn mua hay là hỏi gì thì xin cứ viết thư cho ông quản-lý nhà in của bản quán là

Mr Nguyễn-văn-Vinh
63, Rue du Coton, 63

VIỆC BẮC-KỲ

SƠN-TÂY

Cờ bạc. — Mới rồi quan huyện Thạch-thất cho lính về bắt đám bạc ở làng Vĩnh-lộc thì những con bạc đánh nhau với lính cùng thoát cả. Mấy người lính bị thương ở đầu đã vào nhà thương. Nhưng lý dịch làng ấy cũng chưa thì nay đã bị bắt đương xét hỏi.

Bệnh đau màng óc. — Có mấy người lính tập ở chùa Thông mắc phải bệnh đau màng óc cho về nhà thương Hanoi chữa. Nay quan binh đã cấm linh không được đi lại để giữ cho bệnh lý khỏi truyền nhiễm ra.

Ai tin. — Ông Nguyễn-như-Hoan nguyên huấn-đạo huyện Phúc-thọ về hưu-trí được ít lâu nay mới tạ-thế tại phố Mỹ-hội (Sơn-tây). Sáng hôm 12 Mars đã cất đám.

Ông là một nhà cựu-học, có phong-độ rất hiền lành cẩn thủ, nên ai cũng có lòng thương tiếc.

VĨNH-YÊN

Hội khánh thành làng Bạch-hạc — Hội khánh thành làng Bạch-Hạc ngày thứ 17 Mars này bởi 3 giờ chiều có quan Thống-sứ đến chủ tọa.

ĐÁP-CẦU

Cuộc diễn kịch làm phúc. — Các ông thân hào trong thành-phố Đáp cầu có xin được phép quan Công-sứ bản tỉnh, mở cuộc diễn kịch làm phúc trong ba hôm là ngày 16, 17 và 18 tháng ba tây, tức là ngày 30, mồng 1 và mồng 2 tháng hai Annam, diễn tại chợ Đáp-cầu để lấy tiền giúp những nhà bị hỏa tai ở phố Vệ-an linh Bắc-ninh xảy ra tối hôm 30 tết vừa rồi.

Việc này là việc phúc chung, vậy xin chư quân tử công các nhà từ thiện trong hàng tỉnh, nên nghĩ nghĩa đồng

QUẢNG-NGÃI

Nhà khách sạn (Bemgalow). — Ở Xóm-kiệu, cách tỉnh chừng độ nửa kilomètre, Nhà-nước đã cho người thầu khoán khởi công làm một cái nhà khách sạn rất lớn đáng giá hơn 4000 p. Khởi công làm đã hơn năm sáu tháng rồi, đến nay mới rồi chừng nửa công việc. Nhà ấy theo như kiểu nhà-nước thì rất trang hoàng xinh đẹp có đủ bồn phòng ngủ rộng rãi, phòng ăn uống, phòng tắm gội, chỗ để ngựa, để xe vân vân, đủ các thức sang sướng và tiện lợi cho quí quan trong khi tỉ hành lắm.

Tỉnh ta là một tỉnh nhỏ, bộ hành qua lại mấy năm trên vẫn so sài ít ỏi, một đôi khi có một đôi ông quan lấy đi ngang qua thì phải ghé vào nhà hàng cơm, song ngộ như có đông người thì lại thiếu phòng ngủ.

Chén rượu ngày xuân hại người. — Ngày xuân năm mới, biết bao là thú vui, người đạo chơi sơn thủy, thăm viếng chùa chiền, hưởng thú thanh tao, kẻ hội hè, có bạc, rượu chè, hát xướng, mua vui mấy ngày xuân nhật ; ngày rất tỉnh ta phố bày biết bao nhiêu là quang cảnh thái bình an lạc khác thường. Trông vào thì ai cũng hớn hở mừng cho ta vậy.

Song cũng vì xuân tiêu xuân hoa xuân thiên xuân nhật mà có người phải để thêm để sầu cho gia-quyến ; cũng đang làm gương cho mọi người vậy. Có chú kia ở Tha-xá, nhà buôn quanh năm vẫn hằng việc, nay nhân dịp tết, chú ta thừa xuân nhật được nhàn hạ tiêu khiển, uống rượu thường bọc cho khuây lấp sự nhọc mệt trong năm. Rồi nhân đêm ba mươi vui miệng anh em chén tạc chén thù, hơi rượu càng nồng câu chuyện càng hay, cứ nồng vui mãi. Không quá sai sẽ cũng bỏ đi ngủ, còn chú thì cứ lựa ghế nồng hoài. Qua sáng ngày mồng một người nhà thức dậy, thấy chú nằm ngay giữa cửa, lạnh cứng cả người, coi lại thì chú đã ngủ một giấc nghìn năm từ bao giờ rồi ! Nghe ra như chú này có bệnh mà không kiêng gỗ để quá chén nên phải hại lấy thân. Thương thay ngày xuân vui vẻ mà gia-quyến chú ta riêng chịu cảnh bi thương đau đớn. Thôi-hồn mê ác nghiệt ! người là nhà rượu nên để phòng.

QUẢNG-TRỊ

Các quan thăng thưởng. — Cụ Tuần Tôn-thất đại-nhân bây giờ đổi ra làm An-tỉnh Tổng-đốc, còn quan Doãn Thừa-thiên ra thế chức Tuần-vũ cho cụ Quan Án-sát Hồ đại-nhân được thực lộc Án sát cũ ở lại.

Quan Phó lãnh-binh thì — Quan Lãnh-binh tại Linh Lễ đại-nhân được thăng lên Chánh lãnh-binh và làm hàng kim tiền mà về hưu. Bây giờ chưa biết quan nào thế chức ấy.

Quan Công-sứ được nghỉ một tháng. — Quan Công-sứ tại tỉnh được phép nghỉ một tháng. Ngài định đi sang chơi ở Thượng-hải.

Một linh đi Tây. — Hôm 14 Mars này ở tỉnh có lựa linh đi Tây tại tòa Công sứ. Số lựa đông lắm, nhưng chỉ có 45 tên được thôi. Nghe đâu có quan Đốc ở Huế ra khám lại nữa, chỉ lấy có 30 người mà thôi. B. L.

Hội Khai-trí tiến-đức mở cuộc đấu-xảo mỹ-thuật

Hội Khai-trí tiến-đức đình mở một cuộc đấu-xảo mỹ-thuật để giúp cho các nghề khéo nước Nam chấn-hưng lên và giữ lấy lề lối đẹp của các tay thợ giỏi đời xưa.

Cuộc đấu-xảo này là đấu-xảo các mỹ-nghệ có thực-dụng, vì Hội Khai-trí tự nghĩ rằng về cái kiểu nhà đẹp, chỉ cái đồ dùng khéo cũng thuộc về mỹ-thuật như chạm phỏ tượng hay là vẽ bức tranh vậy. Thế nào gọi là mỹ-thuật ? Mỹ-thuật là chỉ ra một cái đồ gì phải sáng nghĩ cho thanh-thực, phải diễn tả cho khôn khéo, phải định cho rõ ràng đồ ấy dụng để việc gì và chế tạo làm sao cho xứng đáng với việc ấy, lại phải kén chọn cái vật liệu gì mà làm cho được thật xứng-đáng. Nói tóm lại thời một cái đồ gì, muốn cho có thể gọi được là đồ mỹ-thuật, phải làm thế nào cho không thêm không bớt được tí gì, nếu thêm hay bớt thì nó giảm mất cái hình-dung ý-tứ đi. Bởi thế nên chớ tưởng rằng cứ tô-điểm nhiều là đẹp đâu, thường có khi làm rậm mất quá lại mất cả cái vẻ điển-nhã mà làm giảm mất tinh-thần đi.

Tuy Hội Khai-trí định mở riêng cuộc đấu-xảo này cho những tay thợ khéo trong nước, nhưng không phải những tay **mỹ-thuật đại-gia** không được dự và những bức hoạ, những pho tượng không nhân dân. Nhưng Hội thiết nghĩ rằng đời nào cũng vậy, nước nào cũng vậy, gây nên một nền mỹ-thuật có đặc sắc phần nhiều là ở công phu những thợ-thuyền mà ra. Thử trông xa nhìn rộng ra các nước Đông Tây, mà xét xem những đồi mỹ-thuật rất thịnh, có phải phần nhiều là gốc ở các nghề thực-dụng trong dân-gian không ? Vậy thời cuộc đấu-xảo này phải lựa lọc lấy những đồ giản-dị dễ coi, nhưng hình-thức phải cho công-xảo và phải cho thiết-thực với sự thường dùng. Ở Bắc-kỳ ta cũng như ở Đại-pháp và ở các nước, lúc đâu bao giờ cũng phải lựa-lọc như thế. Vậy thời nào là những tay thợ khéo trong nước, nào là các ông cai ông phó các nghề, nên gắng sức mà chấn hưng cho các mỹ-nghệ ở xứ này ! Nên tỏ cho bọn tân-tiến sau này biết rằng : *nhất nghệ tinh nhất thân vinh*, và ở đời không gì quí bằng làm được cái đồ hay đồ khéo.

Ngày nào mở đấu-xảo và kỳ-hạn bao nhiêu, sau này Hội sẽ công-bố, nhưng hiện nay ai muốn đấu-xảo và định đấu-xảo gì, xin cho Hội biết trước, hoặc có hỏi han gì xin cứ viết thư cho Hội.

Hội Khai-trí thông-báo

Nhà dưới cho thuê

Nhà ở phố hàng Trống, số 82. Giá 60 đồng bạc một tháng.

Hỏi tại « Hôtel des Colonies ».

Tiền tuất quả. — Mme Ng-thị-Tuyết là vợ cựu Kâ-tinh-Nguyễn thư-ký tòa Sứ nhà số 97 phố Maréchal Foch ở Nam-định mất ngày 24 Février 1923 thì nay được Hình một số tiền trợ cứu là 20 đồng.

Tiền trợ cấp. — Quan Thống-sứ Bắc-kỳ đã ký nghị-định giao cho quan công-sứ Lao-kay một số tiền là 150 đồng để cấp cho những Mán bị hỏa tai ở làng Toang-soung-The.

Ăn cắp. — Tên Ng-v-Lập 21 tuổi nhà ở Sinh từ và Ng-thị-Nam 49 tuổi nhà cũng ở phố ấy, ăn cắp quần áo M. Ng-v-Tư bán hàng cau, ở Trung-liệt giá đáng 40 đồng, Ng v Nghiên 20 tuổi, làm bồ nhà ở Sinh-từ số 126 ăn cắp của chủ đều phải tống giam.

Do dáng. — Lê tên Trần-văn-Bim 26 tuổi, Ng-v-Vi 17 tuổi, Đinh-v Lục 19 tuổi, Ng-v-Kim 19 tuổi, Ng-v-Văn 53 tuổi, Ng-văn-Ba 52 tuổi Ng-văn-Khuyến đi du dăng đều phải bắt giải vào tòa án.

Can án. — Tên Đặng-bá Thụy, 52 tuổi, làm cai-lệ không đủ, nhà ở ngõ Phố việc số 56 can án phạt 8 ngày tù đã phải bắt giam.

VIỆC KINH-ĐÔ

Tạ ân quan Khâm sứ và quan Đông-lý — Mới rồi các viên chức thư ký ty-sự tòng sự cùng Chánh phủ Bảo-hộ ở Huế đã tế-tựu tại phủ Khâm-sứ bái kỷ để lên tạ ân quan Khâm-sứ và quan Đông lý phủ Khâm-sứ về việc thưởng thụ phẩm-hàm mà các viên chức ấy mới được vừa rồi.

Trong khi đến tạ ân thì các ngài cũng lấy làm mừng tở chức tụng và vũ-dạy khuyến-miễn các viên chức nên tận-thành kiệt-trung mà tòng sự cho khỏi phụ ân trên của hai Chánh phủ đã đề-đạt cho.

Bắt được một xâu. — Vừa rồi sở Cảnh sát bắt được một xâu hơn 20 người đánh cờ-bạc, bọn ấy đã cho về nghỉ ở nhà-pha cả, nghe đâu những liệu treo về cổ-nhân cũng đã bị bắt được 4, 5 liệu, có thể mới trừ dần được các hại cờ bạc ở xứ này. Bắt được như thế là mười phần mới trừ được một. — Ước làm sao mà những nhà cờ bạc to tụ xưa nay đã có tiếng ai nấy đều biết, nhờ ơ nơi ấy mỗi đêm ăn thua có hơn vài ba vạn bạc, nếu mà bắt được những sòng ấy thì mới nật là làm hạnh phúc cho nhiều người lắm thay.

Vì cờ bạc mà hại cả thân danh. — Mới rồi có một ông kia ở lối G. H. vì đánh cờ bạc quá đỗi mà nợ đến quá vạn đồng, thế mà càng nợ bạc nhiều lại càng đánh bẩy nhiều, đánh cho đến nỗi gia-nghiệp thừa-kế cũng hết ; sự-nghiệp tạo-lập cũng hết ; thế cũng phải làm đơn xin từ chức để trốn tránh.

VIỆC BẮC-KỲ

SUM-TÂY

Cờ bạc. — Mới rồi quan huyện Thạch-thất cho lính về bắt đám bạc ở làng Vĩnh-lộc thì những con bạc đánh nhau với lính cũng thoát cả. Mấy người lính bị thương ở đầu đã vào nhà thương. Nhưng lý dịch làng ấy cũng chưa thì nay đã bị bắt đương xét hỏi.

Bệnh đau màng óc. — Có mấy người lính tập ở chùa Thông mắc phải bệnh đau màng óc cho về nhà thương Hanoi chữa. Nay quan binh đã cấm linh không được đi lại để giữ cho bệnh lý khỏi truyền nhiễm ra.

Ai tin. — Ông Nguyễn-như-Hoan nguyên huấn-đạo huyện Phúc-thọ về hưu-trí được ít lâu nay mới tạ-thế tại phố Mỹ-hội (Sơn-tây). Sáng hôm 12 Mars đã cất đám.

Ông là một nhà cựu-học, có phong-độ rất hiền lành cẩn thủ, nên ai cũng có lòng thương tiếc.

VĨNH-YÊN

Hội khánh thành làng Bạch-hạc — Hội khánh thành làng Bạch-Hạc ngày thứ 17 Mars này bởi 3 giờ chiều có quan Thống-sứ đến chủ tọa.

ĐÁP-CẦU

Cuộc diễn kịch làm phúc. — Các ông thân hào trong thành-phố Đáp cầu có xin được phép quan Công-sứ bản tỉnh, mở cuộc diễn kịch làm phúc trong ba hôm là ngày 16, 17 và 18 tháng ba tây, tức là ngày 30, mồng 1 và mồng 2 tháng hai Annam, diễn tại chợ Đáp-cầu để lấy tiền giúp những nhà bị hỏa tai ở phố Vệ-an linh Bắc-ninh xảy ra tối hôm 30 tết vừa rồi.

Việc này là việc phúc chung, vậy xin chư quân tử công các nhà từ thiện trong hàng tỉnh, nên nghĩ nghĩa đồng

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để cảm nghị quyết-báo biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy nếu tiệt-quí ông nào mua thì gửi tiền cho bổ không để lâu, gửi theo giấy mua thì bản-quán không gửi. — Mua báo thì tính từ ngày mồng một tháng tây trở đi chứ không

Độ này tiết giới thay đổi thất thường có nhiều người ốm ! Nhất là bệnh Grippe (sốt-bơ-cum). Đau khắp cả thân-thể, ra ít, sổ-bụi, đau cổ họng, đau ngực ; nếu không biết cách chữa những chứng ấy thì chết người như bỏ ! Nên ai phải bệnh ấy, nên đến Bán-hiệu hoặc gửi thơ mua 6 viên CACHETS ANTIGRIPPE. Giá bán 0$.60 một lọ, uống trong 24 giờ sẽ thấy khỏi bệnh. Thuốc này đã cứu được và sẽ cứu được vô số người ! Ai đã biết cũng chịu là thần-hiệu.

Bán tại Hiệu Bào-chế MONTÈS, số 54, phố Trảng-tiền, Hanoi

Hội Bắc-kỳ Công-Thương Đông-nghiệp (Chi Hội Haiphong) có lời nhắc lại rằng cuộc thi vẽ kiểu nhà Hội quán đến ngày 15 Mars này thì hết hạn, vậy các nhà danh-họa, ngài nào đã vẽ xong kiểu xin kíp gởi thẳng về chi Hội Haiphong, cho ông Nguyễn-đức-Hán, số 81, phố Paul Doumer.

Ngoài bì xin gắn kỹ và đề rõ là « Thi vẽ kiểu nhà Hội-quán ».

BẮC-KỲ CÔNG-THƯƠNG ĐÔNG-NGHIỆP 3547

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis Phố Mới), Hanoi

MÁY MỚI số 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chắn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố,

2045 ĐẮC-THỊNH kính cáo.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng các bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỏ mà lầm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho có xin các ngài từ rày đề ở làng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Trảng-tiền, số nhà 54 Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài, mua báo khi có việc gì viết thư đòi hỏi báo-quán, thì cho biết cái số in ở tờ giấy gói báo, nước là gửi cho bản-quán cái giấy quản ký, để cho người làm đi tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay kỳ tên vẫn tắt, hoặc thấy quá, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không biết ai mà trả lời.

CÁC CUỘC ĐI XEM

SĂN-NHIÊN

Tối thứ ba 13 Mars 1923
A NHÂN KHAI KHẨU

Tối thứ tư 14 Mars 1923
BẠCH SA-CẦM

Tối thứ năm 15 Mars 1923
THẠCH LIÊN ỨNG MỘNG

Những tích này t ước đã đến một hai lần như ng lần n y bản-hát chọn vai đào vai kép t ật đích-đáng làm trò thật vui thú để hến các qui khách trong cuộc tân xuân.

HIỆU ÍCH-KÝ

Ở Hà-nội, Phố Hàng Giầy, số 88

Mở đã hơn hai mươi năm bán các thứ sách học chữ Pháp, chữ Quốc-ngữ, các thứ chuyện ta và giấy, bút, mực.

Buôn ở bên Tây, hàng tốt, giá rẻ, buôn bán thực thà dâu cũng biết.

Hiệu có nhiều những thứ này :

1° **Ngòi bút** : *Militaire (răng cưa). Renommée (cánh tiền), Incomparable (vỏ song), Hộp bút 12 ngòi.*
2° **Mực bột,**
3° **Quản bút** : *1° Vệ-sinh (bên Pháp mới chế), 2° Ba đầu đẹp.*
4° **Bút chì**, *Marquise, Baignol.*
5° **Sổ** *Bà đầm.*
6° **Bìa ngũ sắc** *(25 và 30 cán).*
7° **Giấy viết** *làm ở bên Pháp, 3, 4, và 5 cân,*
8° **Giấy vẽ** *và sổ croquis,*
9° **Tây** *(dầu bò.)*
10° **Chuyện quốc-ngữ.**

SÁCH LUẬT MỚI

Quan phó Bình-lương, *A. Dejean de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao đẳng Đông-Pháp, mới soạn một bộ luật mới sau này :

1° QUỐC TẾ CÔNG PHÁP (Droit international public) giá. **8$00**
2° QUỐC TẾ TƯ PHÁP (Droit international privé) giá. **8$00**
3° HÀNG HẢI PHÁP LỆ (Droit maritime) giá. . . . **3$00**
4° THƯƠNG LUẬT HỌC (Droit commercial) giá. . . . **4$00**
(Tiền cước gởi đi các tỉnh, tính ngoài).

Mấy bộ sách luật này, bản quan đã gởi thiệu ở số báo ngày 25 Septembre trước.

Bộ luật mới này, soạn toàn bằng chữ Pháp cả.

BẢN LẠI BẢN-QUÁN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng (Khóa 6A) - Khánh Hòa

G Ba

PACHOD Frères & Cie LYON

1050

GIỜ VỀ GIÀ

thì thường hay đau đầu, tức hơi, chóng mặt, buồn luôn, đau thần, đi tào, hay nết và khó chịu trong người. Lúc bấy giờ thì những chứng tự máu lại càng hay có. Khi ấy nên uống thuốc đánh tiết mà các trang-y ai cũng cho là công-hiệu. Thuốc ấy là:

Dépuratif Richelet

rất công-hiệu trong những bệnh đã kể ra trên này. Đang có thì kinh-nguyệt điều hòa, không làm đau đớn gì cả. Thuốc này lại rất hiệu trong những bệnh sau này: đau xương, tự máu ở cả huyết-quản và cả tiêu-bệnh, gọi da như là nắc-ing, mọc con các nốt mẩn, ván vân. Thuốc này bán ở các hàng tạc-hóa to nước nhà đều có.

Bao chế bằng công nghệ

HOTEL DES COLONIES

HANOI

Chỗ nhà số 82, phố hàng Trống, nay dọn một phòng riêng để tùy thích các qui-khách muốn dùng riêng hẳn ở đấy cho biệt-tích hay ngồi chung ở đàng nhà cũ nay cũng thế.

Người làm trong Hôtel hiện nay đều mới cả.

Giá bữa ăn như sau này:

Có rượu. . . 1$20

Không — . . . 0 90

3631

NHà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

KÍNH KIỂU MỚI

Thứ Kính này đeo không mất, giáng xinh đẹp, chắt làm trong

Gọng vàng . . 3$00 cả cước.

Gọng bạch kim. . . . .

Mắt là Cam-kết đến

Bán tại:

NAM-THÁI

HANOI

2049

泰 NAM-THÁI 南

28, Quai Clémenceau, 26

(Tức là phố Bờ-sông, số nhà 26)

HANOI

Hiệu tôi có bán gỗ lim cây, gỗ phiến, gỗ gụ, gỗ tạp và các thứ xẻ sẵn thành-khí, có cả bán ghế làm sẵn bán và có gạch xây tường. Hàng tốt, giá xin tính phải.

NAM-THÁI

Kính-cáo.

2021

SPORTSMEN!!

Vous trouverez les

RAQUETTES EXTRA SAIDA

BALLES TENNIS BUSSEY

et accessoires

Chez Société «QUẢNG-HƯNG-LONG»

N° 79, Rue des Paniers, Hanoi

2014

Thứ thuốc nước dương SIROP NOFAL là thứ thuốc tốt hơn cả

Vì những bệnh ho sổ mũi đau đến đâu, dai cường phổi nặng đến đâu, thuốc ấy cũng trị dứt rất mau chóng, và trừ tận gốc.

Vả, thuốc ấy lại khác các thứ thuốc dưỡng khác, là không có làm đau dạ dày chút nào.

Thuốc mang đến CACHET NOFAL uống mỗi ngày hai cái mang đến, làm cho phổi thêm mềm mại, thêm khỏe-mạnh để chống lại được bệnh ho, bệnh đau cường phổi, bệnh lao phổi

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Gỏ-đa và bà Hoàn-kiếm trông sang

CỬA HÀNG

GUIONEAUD FRERES

BORDEAUX — HANOI — HAIPHONG

RƯỢU VANG — RƯỢU MỚI — ĐỒ HỘP THỰC-PHẨM ĐỦ THỨ.

Hiệu buôn bán đứng đắn thật-thà — Hiệu mở ra ở xứ Bắc-kỳ từ năm 1890

Có lời bà cáo cùng bạn hàng bản-quốc biết rằng: nhân dịp tết ANNAM bản-hiệu có sang nhiều thứ rượu ngon và thực-vật thật tốt, rượu vang quý thượng hạng, rượu sâm-banh rất ngon, rượu mùi đủ các thứ rất quý, cùng kẹo chocolat nói một lam bằng các thứ quả bán giá ba hơn tất cả các nơi khác.

Vì giá đã tính hạ rồi nên bản hàng đến mua không bớt nữa. Mà bản hiệu đoan tăng các thứ hàng bản hiệu bán là thực hiệu cả.

Xem Bản hàng có lòng quen đến, thời về cảm xem với khẩu giá hàng thì rõ.

3015

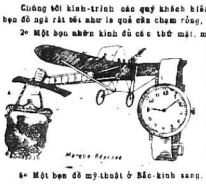
華 PAO-VA 實

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

號八廿牌門街市行內河京東

Chúng tôi kính-trình các quý khách hiểu rằng nay chúng tôi mới có sang: 1° Một bọn đồ nga rất tốt như là quả cầu chạm rồng, vông, điếu hút thuốc lá, đèn, ván vân.

2° Một bọn nhẫn kính đủ cả các thứ mắt, mắt đen, mắt trắng, mắt vàng, mắt mồi là cây, ván vân. Lại có cả là hòm kính gọng bằng vàng cây, gọng bọc vàng, gọng đồi mồi, ván vân; quá xuân đến bu mà đeo những nhẫn kính này thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.

3° Một bọn đồng hồ quả-quít đeo tay, đồng hồ treo chuông, đồng hồ báo thức, đồng hồ châm-cầm, ván vân.

4° Một bọn chậu sứ, đèn sứ, lọ sứ, bát sứ, bể sứ để thủy-tiên hay là bày cảnh cũng được và tử bình, ván vân.

5° Một bọn đồ mỹ-thuật ở Bắc-kinh sang.

Các thứ hàng mới sang kể năm số trên này chúng tôi xin bán hạ giá, mong cậy các quý khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm sâm-sẻ lắm lắm.

Còn các đồ nữ trang, châu báu, ngọc ngà, vàng thì không kể, chắc các quí khách cũng đã tường cả rồi.

Cẩn-cáo

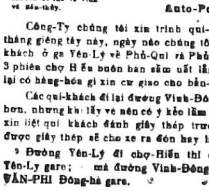
HIỆU PAO-VA

Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.

2032

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

ĐƯỜNG YÊN-LÝ đi CHỢ KIỆU

Ô ga *Yên-Lý* chạy hết 8 giờ trước sáng sau chuyến xe lửa tàu nhất ở Hải-Ninh về ở Hanoi.

Ở *CHỢ KIỆU* : Phủ-Quí đi hết 1 giờ chiều đến ga Yên-Lý vừa kịp chuyến xe lửa về Vinh và Bến-thủy.

ĐƯỜNG VINH VÀ HUẾ

Ở *VINH* đi hết 4 giờ sáng đến Đông-hà vừa kịp chuyến xe lửa vào Huế.

Ở *ĐÔNG HÀ* ra hết 8 giờ sáng sau khi chuyến xe lửa thứ nhất ở Huế ra.

Auto-Postale

Công-Ty chúng tôi xin trình qui-khách biết rằng: kể từ mồng năm tháng giêng tây này, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy chở thơ và hành-khách ở ga Yên-Lỵ về Phủ-Qui rà Phủ-Qui ra ga Yên-Lỵ. — Ở Phủ-Qui có 3 phiên chợ Hễ ai buôn bán sẵm sửa lắm, các qui-khách buôn bán ở đây đi lại có hàng-hóa gì xin cứ giao cho bản-ty chở, tính giá phải chăng.

Các qui-khách đi lại đường Vinh-Đôngbà nên đi xe thơ thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy vé nên có ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm ấy, xin liệt qui khách đánh giấy thép trước cho bản ty. Hễ khi bản ty nhận được giấy thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lỵ đi chợ-Hiếu thì đánh giấy thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Ly gare; mà đường Vinh-Đông-Hà thì đánh giấy thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đông-hà gare.

2012

56 91

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân, một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối diễn-từ, nay xin dịch thành văn xuôi để biến các độc-giả)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Nói chưa dứt lời thì bỗng thấy phò-mã *Triệu-cầu* bước vào mà nói với *Mạnh lệ-quân* rằng:

— Tiết đoan-ngọ vừa rồi, *Gia-tường* công chúa đã đẻ sinh đôi: Một trai một gái. Hiền-tam-đệ *Triệu-lân* đã sai người báo tin cho con biết.

Nói xong liền đem bức thư của *Triệu-lân* đệ trình *Mạnh-lệ-quân*. Bức thư như sau này:

« *Kính-trình bà mẹ:*

« *Nhà cửa vẫn được bình yên, chỉ có thái-hậu bệnh nặng, một mình con không sao mà trông-nom cho xuể, vậy xin thân-mẫu mau mau tiến Kinh.*

« *Sự thể Phi-giao lộng-quyền, con đã nói ở trong thư trước. Bây giờ gia quyền họ Hùng, cực-kỳ trâm chiếu. Chị Lương-cẩm-hà mới sinh con trai, trông nom nhờ có quan* « *Nguyễn tướng-công, chả con đáp* « *lì-kiếm, không dám đi lại hỏi han* « *chi cả.*

« *Lại có một người kỳ nữ, nói là* « *liễu-thiếp của hầu Lương Hùng-* « *khởi-phương, tình nguyện đến* « *giam. Xem thế thì biết họ Hùng* « *trung trực, đã cảm-hóa cả đến* « *bọn phụ-nữ, mà nhà Hoàng-phủ* « *ta thật không được bằng. Cái hoa* « *Diệt-lộc* » *sau này, con chỉ sợ lưu* « *danh thiên-cổ.* »

Ký tên: « Triệu-lân »

Mạnh-lệ-quân xem xong nửa mừng nửa lo, bèn đi tính lại hồi lâu, rồi nhất định phải tiến Kinh mới được. Ngày hôm sau, *Mạnh-lệ-quân* sang phủ *Hán-vương* yết-kiến bà thái-phi. Bà thái-phi đứng dậy ngbênh-tiếp, mới ngồi mà bảo rằng:

— Hôm trước *Triệu* quốc thái-phi (mẹ *Triệu-vương*) có viết thư bẹn với tôi để cùng tiến Kinh, không ngờ thánh-thượng lại giáng chỉ cấm không cho hồi triều, nói thượng-hoàng dẫu bỏ đi, nhưng các phiên-vương đều phải yên-phận mà giữ bờ-cõi, chớ sinh lòng dòm-dộ, khiến cho nào-loạn dân-tâm. Như thế thì chúng tôi khi nào còn dám tiến Kinh nữa. Thái-hậu ơi! Bây giờ muốn vào vấn-an mà cũng không được đó thôi!

Nói xong, lại hàng nước mắt lã-chã tuôn rơi. *Mạnh-lệ-quân* cũng gạt nước mắt mà rằng:

— Xin thái-phi cứ yên lòng. Ngày nay dẫu lại-bẻn lẹ thường nhưng nhờ có ân-trạch tiết-triều thì giang-sơn này chắc chưa đến nỗi đã nghiêng-đổ. Còn như cái tội-ác của nhà *Hoàng-phủ* tôi thì dẫu muốn chết cũng không rửa sạch được nào. Nội trong tháng này tôi sẽ tiến Kinh, thái-phi có muốn nhắn điều chi thì xin người chỉ-bảo.

Bà thái-phi khóc mà đáp rằng:

— Tôi cũng chẳng có nhắn chi cả, chỉ xin cầu cho thái-hậu chóng được bình-phục như thường. Thượng-hoàng lại có ngày về triều, mà thiên-đạo khi nào lại có giáng tai-ương nhưng nhờ *Mạnh vương-phi* ơi! Vương-phi là người trí rộng tài cao, việc nước sau này trông-cậy ở tay vương-phi đó. Tôi còn một điều cốt yếu nữa, xin vương-phi ngồi lên cho tôi lạy rồi sẽ thưa: Vương-phi ơi! Vương-phi cũng *Phi-giao* dẫu là tình mẹ con ruột thịt, nhưng vương-phi cũng nên phải nghĩ đến nghĩa vua tôi và cái ân-tình của thái-hậu đối với Vương-phi thuở xưa.

Bà thái-phi vừa nói vừa phục xuống lạy *Mạnh-lệ-quân*. *Mạnh-lệ-quân* giật mình kinh sợ, cố hết sức đỡ bà thái-phi dậy, rồi lại cái đầu sụp lạy mà thưa rằng:

— Thái-phi bất-kỉ phải như thế. Cái lòng trung-thành của tôi, sin có hoàng-thiên soi-xét. Tôi quyết không khi nào dám quên công-nghĩa mà vị tư-tình. Nếu tôi nói chẳng như lời thì xin có lôi thần đi-tử. Tôi-ác của tôi dẫu chết cũng đáng, tôi còn mặt đâu chữa thuốc cho khỏi là còn mong rằng phen này tiến Kinh, sẽ dùng lời mà khuyên-bảo con *Phi-giao*. Nếu khuyên bảo không được thì bấy giờ tôi cũng xin liều mình một chết, để đền ơn triều-đình vậy.

Mạnh-lệ-quân nói xong thì bà thái-phi lại nức nở khóc hoài. Các cung-nữ xúm lại khuyên giải, và pha trà mời uống. Trong khi uống trà, bà thái-phi lại thật thuyết chuyện bà *Triệu-quốc* thái-phi nghe tin *Triệu-vương* nói, cũng vật mình lăn khóc, kể sao xiết nỗi thảm-sầu.

Mạnh-lệ-quân lại khóc mà rằng:

— Thôi thì trăm điều tội-ác, tôi xin chịu cả. Vì tôi bất hiếu, cho nên mới sinh ra đứa con bất hiếu ấy. Nhà *Hoàng-phủ* tôi, thật là một nhà lện trung báo quốc đã mấy đời nay, nay phu-quân tôi quyết chí đi tìm thượng-hoàng, lễ tìm không thấy thì cũng liều chết không về nữa.

Chuyện trò hồi lâu, bà thái-phi giữ ở ăn cơm, mãi đến chiều tối mới về. Khi về tới nhà, hai phu-nhân đã sửa-soạn đã các đồ hành-lý. Bộ-nhị công-tử cũng quyết chí xin theo.

Các quan văn-võ trong thành nghe tin *Mạnh lệ quân* sắp tiến Kinh, cũng đều đưa tế-vật đến tiễn-tống. Phò-mã *Triệu-cầu* lại sai người nhà đưa vàng lụa sang tặng *Ca Nhạc-thiên*, vì đã có công chữa khỏi bệnh cho *Mạnh-lệ-quân*.

Trước khi khởi hành tiến Kinh, *Mạnh-lệ-quân* cấp tiền lộ phí cho 13 tên gia-tướng đi 13 ỉnh để tìm *Hoàng-phủ* Thương-vương. Lại làm lễ bái-yết tổ-tiên và lý thảo mọi việc cho hai phu-nhân.

Mạnh-lệ-quân nói:

— Hai phu-nhân ơi! Tôi đối với nhà *Hoàng-phủ*, thật là một người đại tội. Tôi đi chuyến này, chưa chắc đã có ngày về. Hai phu-nhân nên hết lòng trông nom cửa nhà và dạy bảo các con. Sau này *Triệu-cầu* khỏi bình thu-phục được giang-sơn thì hay, bằng không thì tất có cái họa « Diệt-độc », đệ-nhị công-tử theo tôi chuyến này, cũng vị tất đã được sinh-toàn. Hai phu-nhân ơi! Tôi phụ ơn hai phu-nhân nhiều lắm, thôi thì báo đền đành đợi kiếp sau.

Mạnh-lệ-quân vừa nói vừa khóc. Hai phu-nhân nghe nói, cũng đệ đau như cắt, khóc mà thưa rằng:

— Nhà ta xấy ra cái tai-nạn này cũng là một sự chẳng may. há phải tội riêng gì ai vậy, Trăm năm trong cõi người ta, nào ai không chết, chỉ cần làm sao cho trọn hai chữ hiếu-trung. Phò-mã *Triệu-cầu* một lòng trung-quân báo quốc, phu-quân tôi thì quyết chí đi tìm thượng-hoàng. Nếu không vì tang hai thân thì chúng tôi cũng xin theo vương-phi tiến Kinh. Tuy rằng sống chết cũng nhau, hơn nỗi ngậm đắng nuốt sầu cử ngồi mà khóc.

Mạnh-lệ-quân lại dặn phò-mã *Triệu cầu* rằng:

— *Triệu-cầu* con ơi! Con phải cố sức luyện tập binh-mã và nhớ những lời ta dặn. Hễ thượng-hoàng về thì con phải khởi binh ngay, bắt-tiếu lấy ta làm lo-ngại.

Mạnh-lệ quân lại gọi đệ-tử công-tử đến gần trước mặt mà bảo rằng:

— Con ơi! con nên nghe lời ta mà ở nhà hầu-hạ hai mẹ, bỏ nghề võ học nghề văn, để giữ lấy việc công-tế tổ-tiên.

(Còn nữa).

Certifié l'insertion

Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN